

ارزیابی تأثیر مؤلفه‌های سبک زندگی بر ساختار فضایی خانه معاصر، مورد مطالعاتی: شهر قزوین*

رنا ایازی^۱ - مریم ارمغان^{۲*} - شیدا خوانساری^۳

۱. پژوهشگر دکتری، گروه معماری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.
۲. استادیار گروه معماری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران (نویسنده مسئول).
۳. استادیار گروه معماری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۳۰ تاریخ اصلاحات: ۱۴۰۳/۰۳/۲۹ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۰۴/۰۲ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۳۰

چکیده

ساختار خانه، به‌عنوان سرپناه اصلی خانواده، در طول تاریخ، پیوسته در حال تغییر بوده و از عوامل مختلفی نظیر اقتصاد، اجتماع، فرهنگ و آیین متأثر شده است. محققین، فرهنگ را به‌عنوان مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر شکل و فرم خانه می‌دانند. به بیانی دیگر مسکن پدیده‌ای فرهنگی است و هدف آن ایجاد یک واحد اجتماعی فضایی است که بیش‌تر تحت تأثیر خانواده و فرهنگ اعضای آن می‌باشد تا ساختارهای قدرت در جامعه. بحث راجع به فرهنگ و فرهنگ زندگی، واژگان دیگری را نیز در ذهن پررنگ می‌سازد، از جمله شیوه‌ی زندگی و سبک زندگی. در این بین، سبک زندگی به‌عنوان یکی از پارامترهای اصلی فرهنگ، بیش‌ترین تأثیر را بر ساختار فضایی خانه می‌گذارد. هدف از پژوهش حاضر ارزیابی تأثیر مؤلفه‌های سبک زندگی بر ساختار فضایی خانه‌های معاصر در شهر قزوین است. پژوهش حاضر با روش ترکیبی و در دو گام صورت گرفته است. در گام اول با روش کیفی و با مطالعات کتابخانه‌ای به‌صورت توصیفی - تحلیلی، ادبیات موضوع به‌منظور استخراج مؤلفه‌های سبک زندگی و مؤلفه‌های ساختار فضایی مورد بررسی قرار گرفت. در گام دوم مؤلفه‌های استخراجی از گام اول، طی مصاحبه‌هایی نیمه‌ساختار یافته در جامعه نمونه بررسی شد. نتایج مشخص می‌کند که رابطه معناداری میان سبک زندگی و ساختار فضایی خانه وجود دارد که در این راستا «روابط اجتماعی»، «نیازهای بومی»، «مد» و «نیازهای اعتقادی» به ترتیب بیش‌ترین ارتباط را با ساختار فضایی خانه در جامعه نمونه دارند.

واژگان کلیدی: سبک زندگی، ساختار فضایی، خانه معاصر، قزوین.

* مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رنا ایازی با عنوان «تبیین ترجیحات (سلیقه) خانگی بر اساس بررسی تأثیر سبک زندگی بر ساختار فضا و نظام اشیا خانگی» می‌باشد که با راهنمایی خانم دکتر مریم ارمغان و مشاوره خانم دکتر شیدا خوانساری در دانشگاه آزاد اسلامی قزوین به انجام رسیده است.

** E-mail: armaghan@qiau.ac.ir

۱. مقدمه

مفهوم مسکن به‌عنوان کانون زیست خانواده برای انسان همواره متغیر بوده و این مفهوم تابع انتظارات از ساکنان و پاسخ به آن‌ها بوده است. از طرفی تحولات فکری بشری در دوره‌های گوناگون تاریخی، اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی و در مکان‌های گوناگون موجب گزینش سبک‌های مختلف زندگی گردیده و این خود دلیل مهمی در تحول پیوسته کالبد خانه، همان بدن دوم آدمی است (Alipour, 2020, 70). بدین ترتیب، مسکن نیازی است که در زمان‌ها و محیط‌های متعدد، معناهای گوناگونی یافته و هر جامعه بر اساس خواسته، استعداد، پتانسیل و ظرفیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خود شکلی خاص به آن نسبت می‌دهد. با این پیش‌فرض آنالیز تمام موارد ذکرشده در جهت شناخت پدیده مسکن در دو بعد معماری و معماری داخلی امری اجتناب‌ناپذیر است.

مانند همه جوامع در حال دگرگونی در دهه‌های گذشته، جامعه ایران نیز دچار تغییر در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و غیره شده است (Anabeštani, Behzadi, and Anzaee 2018, 35). وقتی دنیای اجتماعی تحول می‌یابد، مفاهیمی جدید برای درک آن نیاز است (Azkia and Roodbaraki 2009, 241-245). از اواسط قرن نوزدهم میلادی و شکل‌گیری بحث طبقه اجتماعی به‌عنوان نظامی برای دسته‌بندی آدمیان در نظام سرمایه و بعد از آن شکل‌گیری تدریجی مفهوم «سبک زندگی» در تحلیل‌های جامعه‌شناسی، ساختار مسکن نیز همواره تحت‌تأثیر تغییرات در سبک زندگی استفاده‌کنندگان از فضا بوده است. به نظر می‌رسد با تغییر در شیوه‌های زندگی و تعاملات، فضای کالبدی به‌خصوص مسکن دچار تحولات جدی می‌شود (Alalhesabi and Korrani 2013, 20). این تحولات را می‌توان به‌صورت محسوس در دهه‌های اخیر با توجه به تغییرات سبک زندگی در الگوی مسکن ایرانی ملاحظه کرد.

فهم درست و عمیق این تغییرات و تأثیر آن بر محیط‌های ساخته‌شده مسکونی، به‌عنوان اصلی‌ترین نیاز انسان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد (Aghasi and Dadkhah 2018). از این رو پژوهش حاضر در صدد است تا به بررسی مفهوم سبک زندگی و مؤلفه‌های سازنده آن و در مرحله دوم به ارزیابی شاخصه‌های سبک زندگی در ساختار فضایی جامعه نمونه انتخابی و اولویت‌بندی آن‌ها بپردازد. با توجه به مطالب ذکرشده می‌توان پرسش اصلی تحقیق را این‌گونه تبیین کرد: مؤلفه‌های سبک زندگی کدام است و هر یک از مؤلفه‌ها چه میزان تأثیری بر مؤلفه‌های ساختار فضایی خانه معاصر دارد؟

۲. روش تحقیق

پژوهش حاضر با روش ترکیبی و در دو گام صورت‌گرفته است. در گام اول با روش کیفی و با مطالعات کتابخانه‌ای به‌صورت توصیفی-تحلیلی ادبیات موضوع به‌منظور استخراج مؤلفه‌های سبک زندگی و مؤلفه‌های ساختار فضایی مورد بررسی قرار گرفت. در گام دوم مؤلفه‌های استخراجی از گام اول به دلیل متفاوت بودن سلیق و سبک زندگی افراد-طی مصاحبه‌هایی نیمه‌ساختار یافته در جامعه‌ی نمونه مورد بررسی قرار گرفت.

مصاحبه‌ها با طرح حیطه کلی پژوهش و سؤال کلی در خصوص ویژگی‌های شخصیتی و اطلاعات جمعیت‌شناختی و ترجیحات آن‌ها در خصوص مسکن، شروع و بر اساس پاسخ‌های ارائه‌شده هدایت شد. مدت‌زمان هر مصاحبه با توجه به شرایط هر خانواده و میزان اشتیاقشان به پاسخگویی بین ۳۰ تا ۵۰ دقیقه در نظر گرفته شد و تا جایی ادامه یافت که شرکت‌کنندگان به مورد جدیدی اشاره نکردند و به بیانی دیگر داده‌ها به حد اشباع رسید. جامعه آماری پژوهش، خانه‌های نوساز منطقه ۲ شهر قزوین و جامعه نمونه ۱۰ خانه نوساز است که با روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک گلوله برفی انتخاب شدند. در این راستا ابتدا از طریق مشاوران املاک منطقه، ۳۷ واحد نوساز با حداقل دو خواب که زوج‌های جوان در آن ساکن بودند، مشخص شد؛ سپس از میان آن‌ها ۱۰ خانه که اعضای آن مایل به مشارکت و مصاحبه بودند انتخاب گردید تا میزان تأثیر مؤلفه‌های سبک زندگی بر ساختار فضایی خانه‌ها مشخص گردد.

در گام دوم پس از انجام مصاحبه‌ها با توجه به اشتراکاتی که میان موضوعات استخراجی بود و با روش کدگذاری انتخابی تحلیل محتوای متن مصاحبه صورت گرفت. مراحل وزن‌دهی به این کدها و بررسی فراوانی آن‌ها برای بررسی نهایی، با استفاده از نسخه یازده نرم‌افزار داده کیفی MAXQDA انجام شد. در این نرم‌افزار، برخلاف نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کمی چون SPSS (که پایه‌ی تحلیل‌شان قواعد ریاضی است)، اطلاعات ورودی صرفاً با نرم‌افزار آنالیز نمی‌شوند، بلکه به شکل سیستماتیک، گردآوری و سازمان‌دهی شده و بر اساس الگوریتم‌هایی بعضی از اطلاعاتی که با اهمیت‌تر هستند را مشخص می‌کند (Dolani, Hariri, Hassanzadeh, and Valinejadi 2012, 78). بنابراین با تسهیل دسته‌بندی کدها، سازماندهی آن‌ها در دسته‌های مشابه به پژوهشگر در تشخیص مؤلفه‌ها و میزان تأثیر آن‌ها کمک می‌کند (Bilabari and Alborzi 2016). مواردی که در مصاحبه‌ها مورد بررسی قرار گرفت، بررسی کلیت خانه، حریم‌ها و ارتباطات و عمق فضایی نمونه‌ها، تحلیل نظرات جامعه مصاحبه‌شونده در خصوص ویژگی‌های خانه‌شان جهت

شکل ۳: فرآیند انجام پژوهش



۳. مبانی نظری

۳-۱- سبک زندگی

مفهوم «طبقه» که نقطه عزیمت جامعه‌شناسان است دارای سه شاخصه اصلی درآمد، شغل و تحصیلات است به طوری که در سده نوزدهم جایگاه اقتصادی انسان متغیر اصلی در تحلیل‌های اجتماعی بوده، ولیکن در قرن بیستم باتوجه به پیچیدگی‌های جامعه مفهوم طبقه اجتماعی، خودبسنده خود را در تحلیل‌های سلسله‌مراتبی اجتماعی از دست داده و جامعه‌شناسان آن دوران مانند گیدنز وازگان دیگری از جمله «سبک زندگی» را جایگزین مفهوم طبقه اجتماعی نمودند (Yaghoobi, Kanani, and Yahyapour 2020, 122). مفهوم سبک زندگی از نقطه نظر بورديو بر پایه «تمایز» بنا شده است. وی به‌جای توجه به فاکتورهایی نظیر درآمد و شغل بر عوامل فرهنگی همچون الگوهای قریحه و ذوق تاکید نمود (Bourdieu 1984, 175). گیدنز شیوه متفاوت زندگی را سبک زندگی می‌داند (Giddens 2008, 119). در هر دو حالت سبک زندگی روش نظام‌مند مصرف، درک و ارزش‌گذاری فرهنگ مادی و غیرمادی است. زمان، پول، تخصص، شاخص‌های بعد مادی سبک زندگی بوه و الگوهای مصرف اشیا و رفتارهای فراغتی شاخص‌های سبک زندگی غیرمادی می‌باشند (Khadem-ian 2017, 26).

در متون جامعه‌شناسی، از پدیده‌ی سبک زندگی دو تحلیل متفاوت به‌دست آمده است. آنچه در نظریه‌های جامعه‌شناسی کلاسیک با مفاهیم «طبقه اجتماعی»،

«قشربندی اجتماعی» و «منزلت اجتماعی» تعیین می‌شود، در نظریه‌های اجتماعی معاصر بیش‌تر با مفهوم «سبک زندگی» مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در تحلیل نخست که سابقه آن به حدود سال ۱۹۲۰ بازمی‌گردد، سبک زندگی بیانگر ثروت و جایگاه اجتماعی انسان و اغلب به‌عنوان معیاری برای تعیین طبقه اجتماعی مورد استفاده قرار گرفته است (Capman 1955; Chapin 1935). این مقیاس بر مبنای این واقعیت بنا شده که عموماً «سبک زندگی» و به ویژه اشیای تحت تملک انسان‌ها، در طبقه‌های مختلف با یکدیگر تفاوت داشته و از آن‌جا که «اتاق نشیمن» رایج‌ترین جایگاه تجلی این تفاوت‌هاست، باتوجه به اتاق نشیمن و لوازم آن می‌توان طبقات مختلف جامعه را از یکدیگر تفکیک نمود (Roštami and Ardashirzadeh 2013, 25).

باتوجه به آنچه ذکر گردید مفهوم طبقه برای مدت مدید، اصل طلایی تبیین بود که به‌تدریج اعتبار خود را از دست داد. اهمیت و رواج روز-افزون مفهوم سبک زندگی بدان سبب است که سنخ‌شناسی‌های موجود نمی‌توانند گوناگونی جهان امروز را تبیین کنند. مفهوم طبقه به‌تدریج اعتبار خود را از دست داد به‌گونه‌ای که یافتن روابط میان تحصیلات، مشاغل، درآمد و دیدگاه‌های افراد، روزبه‌روز پیچیده‌تر می‌شد و پیش‌بینی مقصد نهایی طبقاتی افراد، به‌وسیله ریشه طبقاتی آن‌ها، غیرممکن شده بود (Jabbaran 2017, 175). در تحلیل دوم، سبک زندگی، نه روشی برای تعیین طبقه اجتماعی، بلکه شکل اجتماعی جدیدی شناخته می‌شود که تنها در متن

«وبر»^۲ نخستین پژوهشگری بود که اصطلاح «سبک زندگی» را به مطرح کرد. او بر اساس تعریف چندوجهی خود از قشربندی اجتماعی و تأکید بر منزلت به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های قشربندی، اصطلاح «سبک زندگی» را در ارتباط با این وجه به کار برد. «سبک زندگی» وبر، در درون اصطلاح دیگری به نام «فرصت‌های زندگی» جای گرفته است. هر دو بعد «سبک زندگی» و «فرصت‌های زندگی» از جمله پیامدهای قشربندی اجتماعی نیز محسوب می‌شوند.

اولین بار لیزر در سال ۱۹۶۳ سبک زندگی را مبتنی بر الگوی خرید کالا تبیین کرد. سوبل نیز مطرح می‌کند که الگوی مصرف، بارزترین و بهترین شاخص سبک زندگی است (Sobel 1983, 110). لامونت و همکارانش نیز با تأکید بر شیوه سازمان‌دهی زندگی شخصی، الگوی مصرف را بهترین شاخص سبک زندگی معرفی می‌کنند (Niazi and Karkonannasrabadi 2013, 182-185).

از نظر زیمل^۳ مصرف کالاها و ایجاد سبک‌های زندگی از جهتی برای فرد هویت‌بخش بوده و از جهت دیگر متمایزکننده است. زیمل در مقاله مُد، دلایل تعدد تحول مُد در فرهنگ مدرن را تحلیل کرده و نتیجه می‌گیرد، مردم سریع‌تر به مدل‌های جدید و متفاوت روی می‌آورند، تا به هویت شخصی متمایز خود شکل دهند (Bocock 2012, 26).

کلاکهورن (۱۹۸۵) سبک زندگی را این‌گونه تعریف می‌کند: «مجموعه‌ها یا الگوهای خودآگاه توسعه‌یافته ترجیحات فردی در رفتار مصرف‌کننده». وی در باب فاکتورهای مورد مطالعه سبک زندگی در دهه پنجاه به رفتار فردی مصرفی که حاکی از ترجیحات اشخاص است اشاره می‌کند و موردهایی همچون نحوه استفاده از صنایع فرهنگی، تفریحی و پوشش لباس را مطرح می‌سازد.

به‌صورت کلی در دوران معاصر مفهوم سبک زندگی در طیف وسیعی از عرصه‌های اجتماعی مورد بحث است؛ از الگوهای منزلتی که وابستگی کامل به مؤلفه‌های اقتصادی دارند و سبک زندگی را در طبقاتی مشخص مورد بحث قرار می‌دهند تا الگوهایی که مبتنی بر مؤلفه‌های اقتصادی دارند و سبک زندگی را در طبقاتی مشخص مورد بحث قرار می‌دهند تا الگوهایی که مبتنی بر مؤلفه‌های مصرف کالاها، فرهنگی، هنری و نحوه گذران اوقات فراغت هستند و در قشرهای متفاوت اجتماعی شکل‌های متنوعی را به خود می‌گیرند.

۳-۲- ارتباط سبک زندگی و ساختار فضایی

شیوه زندگی که خود نتیجه رفتار و تعاملات فردی و گروهی انسان‌ها است، موجب شکل‌گیری فضای اجتماعی می‌شود. فضای اجتماعی در رابطه با سبک زندگی به‌عنوان بحثی نوین در چند دهه اخیر مورد توجه پژوهشگران در حوزه‌های مختلف علوم از جمله در عرصه معماری

تحولات فرهنگی مدرنیته و رشد فرهنگ مصرف‌گرایی مفهوم می‌یابد (Abazari and Chavoshiyan 2002)؛ چراکه تعریف سبک زندگی، انعطاف‌پذیر بوده و برخلاف مفهوم طبقه، محتوا و منطق یا ریشه‌ی سبک‌های زندگی را از پیش مشخص نمی‌کند (Rostami and Ardashirzadeh 2013).

سبک زندگی هر انسان تأثیر گرفته از دو فاکتور مهم است: شخصیت فرد و ویژگی‌های محیط وی. این عوامل به راه‌های گوناگونی بر سبک زندگی افراد اثر خواهند گذاشت. اشخاص درون‌گرا و برون‌گرا روش‌های مختلفی در زندگی دارند؛ اما مهم‌ترین ویژگی که می‌تواند در طول عمر بر سبک زندگی افراد تأثیر بگذارد، شرایط محیطی است؛ مانند اوضاع سیاسی- اقتصادی، شرایط خانوادگی، فقدان والدین و یا همسر، جنگ و غیره (Plasker 2007). حمیدی و فرجی در مقاله‌ی «سبک زندگی و پوشش زنان در تهران در پایان نه تیپ شیوه پوشیدن (به‌عنوان یکی از شاخص‌های سبک زندگی)» و در نتیجه آن دو گونه سبک زندگی را تبیین می‌کنند؛ سبک زندگی بر پایه تمایز و سبک زندگی بر پایه هویت (Hamidi and Faraji 2008, 89). در روند این پژوهش می‌توان از چنین دسته‌بندی‌هایی جهت تفکیک سبک‌های زندگی شکل گرفته از سلیقه‌های خانگی متفاوت استفاده کرد.

در مقاله «سبک زندگی و هویت اجتماعی جوانان» نویسندگان سه شاخص برای سبک زندگی عنوان کرده‌اند؛ شاخص مصرف فرهنگی، شاخص فعالیت‌های فراغت و شاخص‌های پراکنده. در بخش سوم ویژگی‌های خرید - که در تعیین سبک زندگی مؤثرند- به ترتیب اولویت مد، زیبایی، قیمت، رنگ، راحتی، مارک، جنس و دوام عنوان شده است. بخشی از این موارد در واقع می‌توانند شاخصه‌های شکل‌دهنده سلیقه خانگی و در ادامه سبک زندگی باشند. در بحث شاخص مصرف فرهنگی نیز به سلیقه افراد در مصرف فرهنگی اشاره شده است (Rahmat Abadi and Aghabakhshi 2006, 246-250).

در مقاله «از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی» یوسف ابادری در پایان عنوان می‌کند که اگرچه سبک‌های زندگی از سلايق و ارزش‌های شخصی ناشی می‌شوند، اما این‌گونه به نظر می‌رسد که الگوهای قابل تشخیصی داشته باشند که با ویژگی‌های اجتماعی- فرهنگی سازگار باشد؛ بر این اساس دیدگاه سوبل را می‌پذیرد که در آن سبک زندگی عبارت است از هر شیوه متمایز و قابل تشخیص زیستن. این نکته را نیز متذکر می‌شود که این روش زیستن باید میان تعداد کثیری از مردم مشترک باشد و در غیر این‌صورت تفاوتی با طبایع فردی نخواهد داشت. در انتها نیز عنوان می‌کند آرزوها و انتظارات رایج در انتخاب‌های سبک زندگی در متن تاریخ فرهنگی و اجتماعی دنیای مدرن قابل فهم است (Abazari and Chavoshiyan 2002, 24).

به‌طور کلی شیوه زندگی، مجموعه‌ای نسبتاً منسجم از عملکردهای روزانه است که افراد آن‌ها را به کار می‌برند تا نیازهای جاری خود را برآورده کنند (Sharifi 2012, 146). فرهنگ و زندگی روزمره‌ی انسان‌ها، هم‌زمان در مسکن به هم پیوند خورده‌اند، چنان‌چه مسکن تنها برای بقا نیست، بلکه الزامات خود را به کلیت هستی و شیوه زندگی انسان تحمیل نموده است (Fazeli 2006, 32). با توجه به این‌که بحث سبک زندگی و ساختار فضا، مدنظر این پژوهش است جدول زیر به بررسی مهم‌ترین تحقیقات که در زمینه خانه و روش زندگی صورت گرفته است، می‌پردازد.

و شهرسازی است. اصطلاح سبک زندگی به بیان عامیانه عبارت است از راهی که مردم برمی‌گزینند که چگونه رفتار کنند یا چگونه به فعالیت‌هایی بپردازند که دارای ویژگی شخصیتی متمایز باشند (Rapoport 1969, 15). بنا بر دیدگاه راپاپورت خانه پیش از آن‌که ساختاری کالبدی باشد، بنیانی است با عملکردی چندین وجهی متأثر از مسائل اجتماعی، فرهنگی، آیینی مذهبی، اقتصادی و شرایط محیطی. از آن‌جا که ساخت «خانه» پدیده‌ای فرهنگی است، فرم و سازمان آن نیز، متأثر از فرهنگی است که خانه محصول آن است (Ibid, 46).

جدول ۱: رویکردهای مطرح‌شده در رابطه با شیوه زندگی و سکونت

محققان	رویکردهای مطرح‌شده در رابطه با شیوه زندگی و سکونت	فاکتورهای ارزیابی شیوه زندگی
راپاپورت	شیوه زندگی از عوامل مؤثر بر شکل خانه	بخشی از اجزای فرهنگ و متأثر از جهان‌بینی
لارنس	کشف شیوه استفاده از فضا و درک معانی نهفته در خانه به‌واسطه رسوم زندگی	انتظام رفتار و فعالیت‌ها
هجراب	تغییر اولویت‌ها و نیازهای خانه به‌واسطه شیوه زندگی	نوع کار و میزان درآمد
داگلاس	تحلیل تیپولوژی خانه و ادغام واحد همسایگی بر اساس شیوه زندگی	چهار خرده‌فرهنگ (رقابت کنترل‌های اجتماعی، تساوی حقوق و جوامع سلسله‌مراتبی)
تیلی و دیگران	شیوه زندگی مؤثر بر انتخاب نوع، کیفیت و موقعیت خانه	سطح تحصیلات و درآمد
حائری	تفاوت‌های خانه‌های تاریخی و معاصر با تغییرات شیوه زندگی -	
یزدانی و ضرابی الحسینی	تأثیر شیوه زندگی بر سازمان فضایی خانه	فعالیت‌های معیشتی، رسوم سنتی، فعالیت اجتماعی و فعالیت زیستی
شصتی	رابطه سبک زندگی و مسکن ایرانی	مصرف فرهنگی و مصرف مادی

علی‌پور و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله‌ای تحت عنوان «بررسی ارتباط عوامل مؤثر بر سبک زندگی و کالبد خانه معاصر در شهر مشهد» به بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی و تأثیر آن بر انتخاب‌های افراد در حوزه خانه و مسکن پرداخته‌اند. پژوهشگران مؤلفه‌های سبک زندگی را در چهار مؤلفه اجتماعی، آیینی، ارزشی و مصرفی مورد بررسی قرار دادند.

مرتاض هجری و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی تحت عنوان «بررسی روابط متقابل سبک زندگی و سازمان فضایی خانه، مورد مطالعه: خانه‌های مسکونی شهرستان رشت» به بررسی تغییرات کالبدی و شیوه زندگی و تأثیر متقابل آن‌ها در خانه‌های شهر رشت از دوره قاجار تا معاصر را مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج نشان داد ساختار کالبدی متأثر از دانش زمانه، به‌طور دائم تغییر کرده و در ابعاد فرهنگی، اجتماعی و معیشتی از شیوه زندگی تأثیر پذیرفته، ولی در فعالیت‌های مرتبط با زیست، لزوماً چنین پیوندی وجود ندارد.

فاریابی و یزدان‌فر (۱۳۹۹) در مقاله «تأثیر شیوه زندگی بر سازمان فضایی خانه (مطالعه موردی: شهرستان کرمان)» با تحلیل نمونه‌های کالبدی بر پایه سبک زندگی، تغییرات

تحقیقات صورت‌گرفته در ارتباط با شیوه زندگی و سکونت به لزوم توجه به شیوه زندگی و یا عوامل مؤثر بر آن در بررسی مسکن پرداخته‌اند. پارامترهایی که از نظر پژوهشگران مذکور شیوه‌ی زندگی را پوشش می‌دهد شامل جهان‌بینی، خرده فرهنگ، رسوم، شغل، درآمد، تحصیلات و فعالیت‌های اجتماعی است. با این اوصاف که شیوه زندگی مجموعه‌ای از فعالیت‌های روزانه تعریف شد، جهت بررسی آن نیازمند تعریف عملیاتی و ارزش‌گذاری آن بر اساس فعالیت‌های ساکنان خانه‌های گذشته تا زمان حال هستیم (Mahdavi Kani 2008, 214).

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۶) بر اساس آرای اندیشمندان، مدل تأثیرگذاری سبک زندگی بر الگوی مسکن را به‌صورت شکل ۲ معرفی کرده‌اند. در این آغاز این مدل به فاکتورهای مفهومی سبک زندگی مانند فاکتورهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پرداخته شده و سپس به تحلیل بازنمایی تحولات سبک زندگی در رابطه با سکونت‌گزینی که سبب پیدایش مفاهیمی نظیر تمایز اجتماعی، نظام جنسیتی فضا، تعامل گروه‌های هم‌پیوند اجتماعی بوده پرداخته‌اند و الگوی تغییرات مسکن را در سه قالب الگوی کلان، میانی و خرد مورد واکاوی قرار داده‌اند.

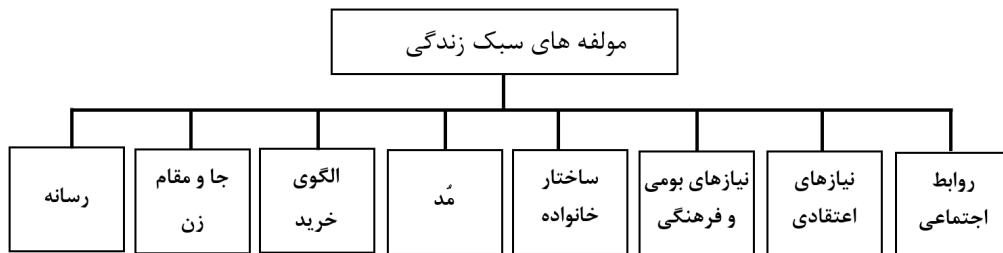
تعیین می‌شود.

مهری و همکاران (۱۳۹۹) نیز در پژوهشی تحت عنوان «تأثیر سبک زندگی بر روابط فضایی خانه‌های اعیان‌نشین دوره قاجار در مازندران» به بررسی تأثیر سبک زندگی و بر روابط فضایی خانه‌ها پرداخته‌اند. در این تحقیق، پژوهشگران مؤلفه‌های سبک زندگی را به چند دسته اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تقسیم نموده و اثر هر یک از این موارد را در ساختار روابط فضایی نمونه تحلیل نموده‌اند. نتیجه مشخص کرد که حتی خانه‌هایی که در یک برهه یکسان قاجار ساخته شده‌اند از نظر تنوع و تعدد فضایی، عمق جای‌گیری فضا و نیز نحوه رابطه‌شان با یکدیگر متفاوت هستند. این تفاوت‌ها از موردهایی مانند رابطه اجتماعی خانواده، پیشه و معیشت ساکنان نشأت می‌گیرد و می‌توان آن‌ها را با ساختارهای متنوعی تقسیم‌بندی کرد.

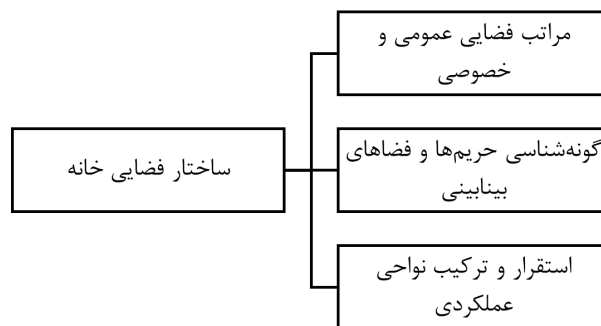
مطابق با بررسی پیشینه تحقیق و ادبیات تحقیق و مبانی نظری پژوهش مؤلفه‌های زیر به‌عنوان مؤلفه‌های کلیدی سبک زندگی انتخاب شد.

تاریخی خانه را تحلیل نموده‌اند. نتیجه نشان می‌دهد که تحول سبک زندگی رابطه مستقیم با کالبد خانه دارد و عدم دانش و مطالعات در این زمینه باعث شده است که در دهه‌های اخیر، خانه‌ها متناسب با نیاز کاربران فضا نباشد. این پژوهش مؤلفه‌های سبک زندگی را نیز در چهار مؤلفه زیستی، اجتماعی، معیشتی و فرهنگی دیده است. نامیان و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله «بررسی تأثیر سبک زندگی در طراحی مسکن معاصر شیراز» ضمن مطالعه مفاهیم سبک زندگی و مسکن و مؤلفه‌های تأثیرگذار سبک بر مسکن، به بررسی چگونگی تأثیر تغییرات سبک زندگی بر طراحی مسکن در شهر شیراز پرداخته‌اند. مؤلفه‌های سبک زندگی، مؤلفه‌های اجتماعی، اقتصادی، فردی و خانوادگی، تکنولوژی و فرهنگی و مذهبی در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد که بین سبک زندگی مردم در دوران معاصر و طراحی معماری مسکن ارتباط وجود دارد. ضریب تعیین تأثیر نیز مشخص کرد ۰.۸۲ ویژگی‌های عملکردی، ۰.۶۸ ویژگی‌های کالبدی و ۰.۶۴ و ویژگی‌های مفهومی در طراحی مسکن توسط مؤلفه‌های سبک زندگی

شکل ۴: مؤلفه‌های سبک زندگی بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای



شکل ۵: مؤلفه‌های ساختار فضایی بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای

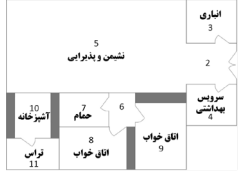
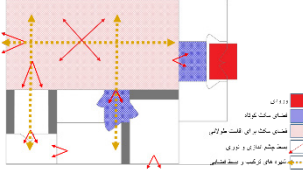

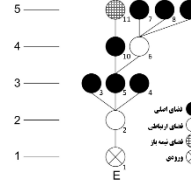
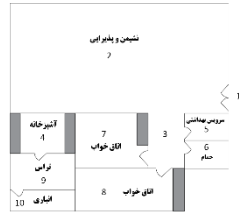
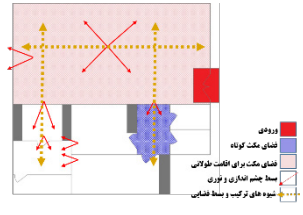

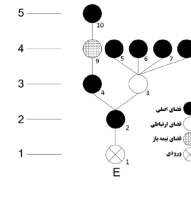
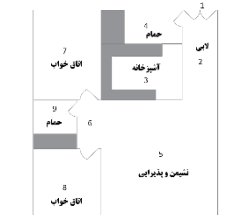
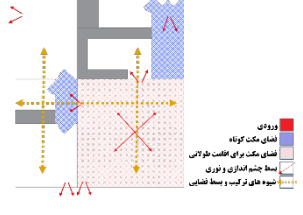
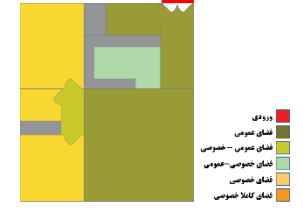
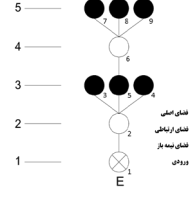
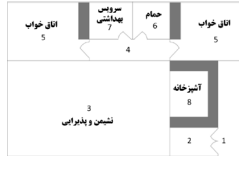
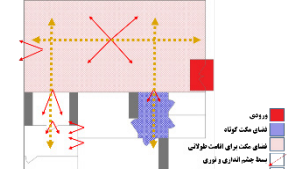

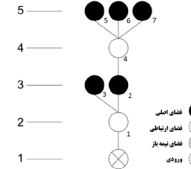

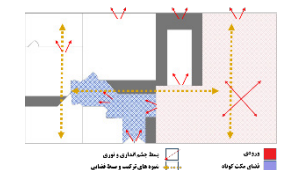

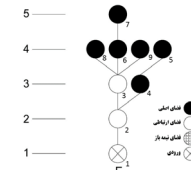

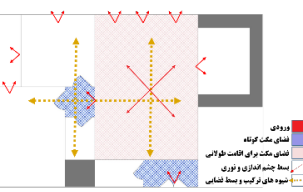
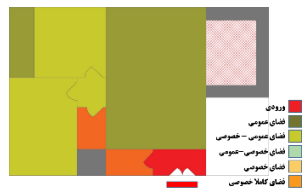
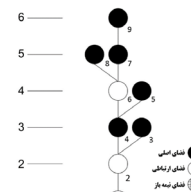
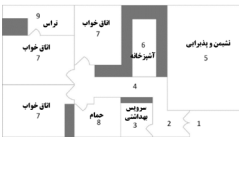
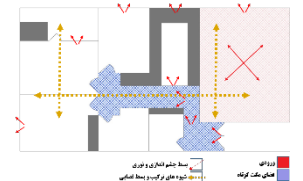
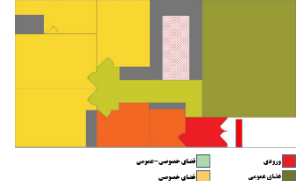
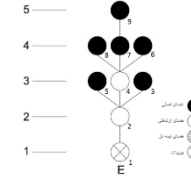


۴. یافته‌ها

محدوده‌ی مکانی پژوهش، مجتمع‌های مسکونی منطقه ۲ شهر قزوین است. در این پژوهش، طیفی از شهر قزوین مورد بررسی قرار گرفت که ساکنین آن به دلیل برخورداری نسبی از تمکن اقتصادی (به عبارتی در عین دخیل دانستن فاکتور اقتصادی) در مورد سبک زندگی خود، پیرامون نحوه معماری محل سکونت، دکوراسیون و

چیدمان داخلی منازل از توانایی انتخاب برخوردار باشند. به همین دلیل، در بررسی نهایی، منطقه ۲ شهر قزوین بدین منظور انتخاب شد. این منطقه علی‌رغم داشتن ویژگی فوق از تنوع و گوناگونی سبکی معماری نیز برخوردار است. جدول زیر به معرفی اجمالی جامعه نمونه می‌پردازد.

جدول ۲: شناخت بررسی نمونه‌های مورد مطالعه

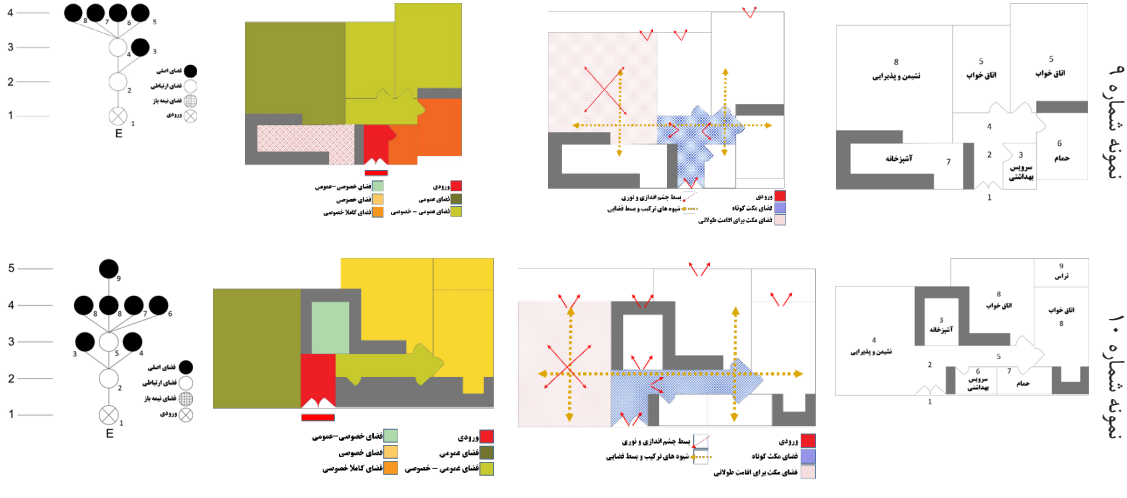
نمونه شماره	استقرار و ترکیب نواحی عملکردی	گونه‌شناسی حریم‌ها و فضاهای بینابینی	مراتب فضایی عمومی و خصوص	نمودار توجیهی
نمونه شماره ۱				
نمونه شماره ۲				
نمونه شماره ۳ و ۴				
نمونه شماره ۵				
نمونه شماره ۶				
نمونه شماره ۷				
نمونه شماره ۸				

نمودار توجیهی

مراتب فضایی عمومی و خصوص

گونه‌شناسی حریم‌ها و فضاهای بینابینی

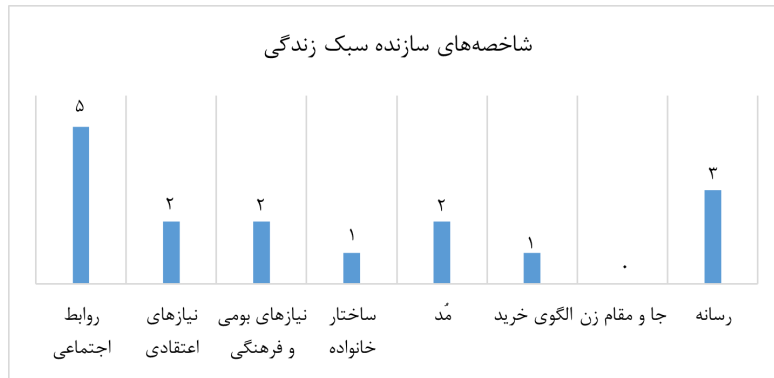
استقرار و ترکیب نواحی عملکردی



به‌دست آمده است که این فراوانی مشخص‌کننده میزان ارتباط هرکدام از مؤلفه‌ها با نظرات مصاحبه‌شوندگان است.

طبق موارد مطرح‌شده در بخش روش تحقیق، در مرحله تحلیل مصاحبه‌ها میزان فراوانی شاخصه‌های شکل‌دهنده سبک زندگی و مؤلفه‌های ساختار فضا در شکل ۶ و ۷

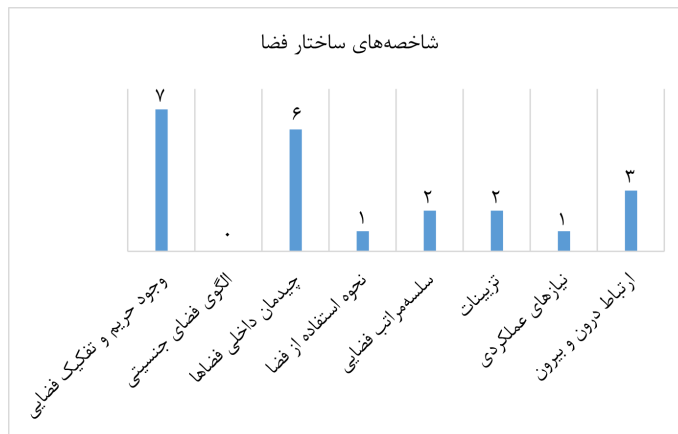
شکل ۶: بررسی فراوانی کدهای محوری مربوط به شاخص‌های سازنده سبک زندگی در مصاحبه‌ها



اساس نظرات مصاحبه‌شوندگان و بر اساس دفعاتی که ارتباط آن‌ها تکرار شده، مشخص گردیده است.

در مرحله بعدی نیز در جدول ۳ ارتباط بین مؤلفه‌های ساختار فضا و شاخصه‌های شکل‌دهنده سبک زندگی بر

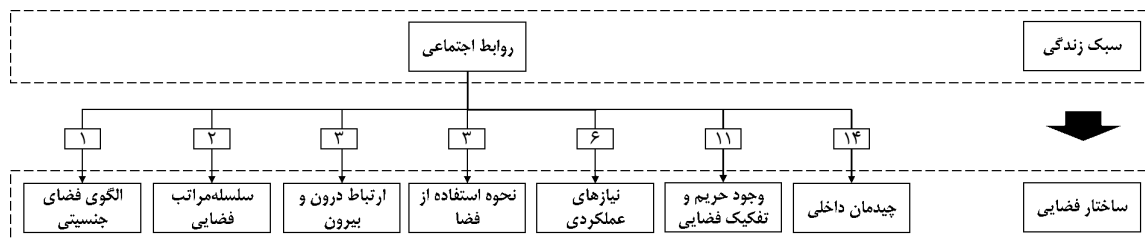
شکل ۷: بررسی فراوانی کدهای محوری مربوط به شاخص‌های ساختار فضا در مصاحبه‌ها



جدول ۳: بررسی فراوانی رابطه بین مؤلفه‌های سازنده سبک زندگی و ساختار فضا

روابط اجتماعی	نیازهای اعتقادی	نیازهای بومی و فرهنگی	ساختار خانواده	مد	الگوی خرید	جا و مقام زن	رسانه
وجود حریم و تفکیک فضایی	۱۲	۹	-	۳	-	-	۱
الگوی فضای جنسیتی	-	۱	-	-	-	۴	-
چیدمان داخلی	-	۳	۲	۳	-	-	۲
نحوه استفاده از فضا	۲	۳	۳	-	-	-	-
سلسله‌مراتب فضایی	۱	۶	-	۱	-	۱	-
تزیینات	-	۸	-	۱۰	۶	-	۲
نیازهای عملکردی	-	۳	۳	-	-	۳	۱
ارتباط درون و بیرون	۳	۱	۱	-	-	-	-
مجموع	۱۶	۳۴	۹	۱۷	۶	۸	۶

شکل ۸: بررسی روابط اجتماعی بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



حدی در گستره دید مهمان قرار می‌گیرد. همچنین وجود فضایی برای چیدمان مبیل به‌خصوص پذیرایی مهمان، گواه این موضوع است که نسل جوان در عین اهمیت به روابط اجتماعی و گردهمایی‌ها، تأکید بر حفظ نظم نیز دارند که این امر خود نشأت گرفته از عادت‌واره‌هایی نظیر رودربایستی است که در فرهنگ ما از قدمت دیرینه‌ای برخوردار است.

زیرمؤلفه نیازهای عملکردی با فراوانی ۶ در جایگاه سوم ارتباط قرار می‌گیرد. در این خصوص به لزوم ارتباط و دسترسی مناسب مابین فضای آشپزخانه و پذیرایی و ناهارخوری به‌نحوی که پذیرایی از مهمانان دچار اختلال نشود، مورد تأکید قرار گرفت. با توجه به موارد فوق لزوم دقت در طراحی فضای نشیمن و پذیرایی و ناهارخوری با ابعاد و ارتباطات مناسب با یکدیگر و فضای آشپزخانه در جامعه مورد مطالعه ضروری به نظر می‌رسد.

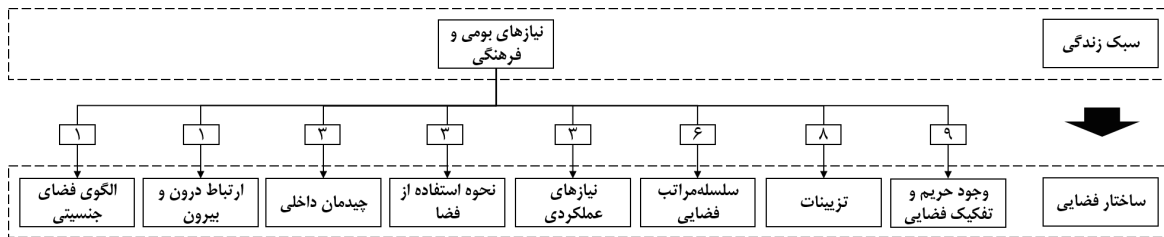
باتوجه به موارد ذکر شده، سبک زندگی در حوزه ساختار فضایی در جامعه مورد مطالعه بیش‌تر مبنای روابط اجتماعی شکل می‌گیرد. بورديو نیز معتقد است هر سطح یا نقطه از این فضا دارای سطحی از سلیقه‌ها (عادت‌واره‌ها) است که بر اساس شرایط اجتماعی مناسب با آن به وجود می‌آیند و سبک‌های زندگی را رقم می‌زنند.

تحلیل جدول فوق نشان می‌دهد که به ترتیب «روابط اجتماعی»، «نیازهای بومی و فرهنگی»، «مد»، «نیازهای اعتقادی»، «ساختار خانواده»، «جا و مقام زن»، «الگوی خرید» و «رسانه» بیش‌ترین ارتباط را با ساختار فضایی جامعه نمونه دارند.

با توجه به شکل فوق، به نظر می‌رسد شاخصه روابط اجتماعی در جامعه‌ی مورد مطالعه بیش‌ترین همبستگی را با ساختار فضایی دارد و از بین زیرمؤلفه‌های ساختار فضا، بیش‌ترین رابطه را با «چیدمان داخلی» با فراوانی ۱۴ دارد. بعد از آن، به ترتیب زیرمؤلفه‌های وجود حریم و تفکیک فضایی با فراوانی ۱۱، نیازهای عملکردی با فراوانی ۶، نحوه استفاده از فضا و ارتباط درون و بیرون با فراوانی ۳، سلسله‌مراتب فضایی با فراوانی ۲، الگوی فضای جنسیتی با فراوانی ۱ قرار دارند.

با توجه به مبانی نظری پژوهش، روابط خانوادگی با دوستان و فامیل و نحوه برگزاری مهمانی‌ها، نقش مهمی را در ترجیحات فضایی جامعه‌ی مورد مطالعه دارد و اکثر مصاحبه‌شوندگان در پژوهش حاضر ساختار فضایی فعلی را به‌طور کامل منطبق با ترجیحات فضایی خود در حیطه روابط اجتماعی نمی‌بینند. اشارات متعدد مبتنی بر ضرورت وجود فضای نشیمنی است که از لحاظ بصری تا

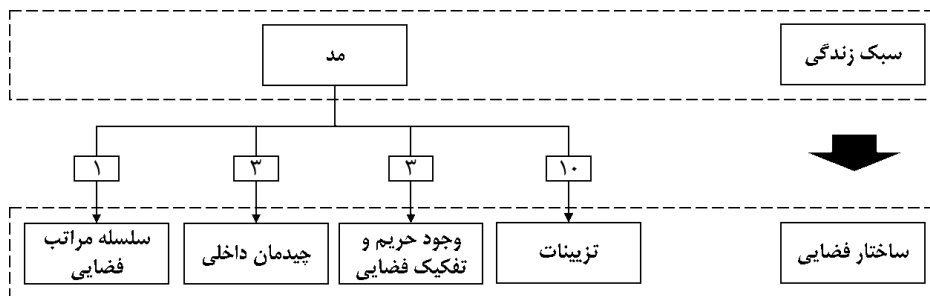
شکل ۹: بررسی نیازهای بومی و فرهنگی بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



نتایج نشان می‌دهد نیازهای بومی و فرهنگی بعد از روابط اجتماعی، بیش‌ترین ارتباط را با مؤلفه‌های ساختار فضا برقرار می‌کند. قوی‌ترین رابطه با فراوانی ۹ به زیرمؤلفه‌های وجود حریم و تفکیک فضایی اختصاص دارد. بعد از آن، به ترتیب زیرمؤلفه‌های تزئینات با فراوانی ۸، سلسله‌مراتب فضایی با فراوانی ۶، سه زیرمؤلفه نیازهای عملکردی و نحوه استفاده از فضا و چیدمان داخلی با فراوانی ۳ و در نهایت زیرمؤلفه‌های ارتباط درون و بیرون و الگوی فضای جنسیتی با فراوانی ۱ قرار دارند.

همان‌گونه که در بخش قبلی ذکر شد، عواملی نظیر محرمیت و پدیده‌های فرهنگی نظیر رودرپایستی، وجود ضرورت سلسله‌مراتب فضایی و حریم و تفکیک فضایی را مشخص می‌کند. از جمله مصادیقی که مصاحبه‌شوندگان متذکر شدند، نیاز به جدایی و در دید نبودن فضاهای خصوصی خانه و دسترسی بی‌واسطه و بلافاصله پس از فضای مکت ورودی بود. اشاره مصاحبه‌شوندگان وجود

مد

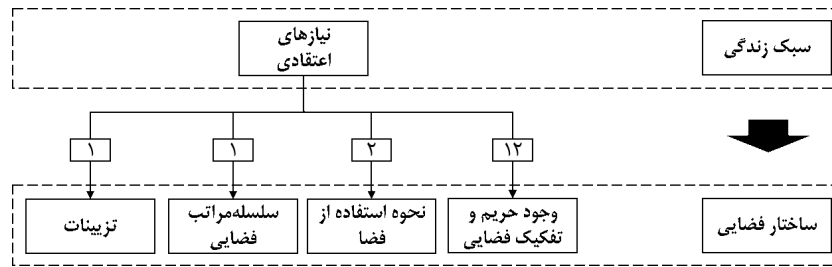


شکل ۱۰: بررسی مد بر مؤلفه‌های ساختار فضایی

در مرتبه سوم اهمیت مؤلفه‌های سبک زندگی، «مد» قرار دارد. این شاخصه بعد از روابط اجتماعی و نیازهای بومی - فرهنگی، با فراوانی ۱۷، بیش‌ترین رابطه را با مؤلفه‌های ساختار فضا برقرار می‌کند. به نظر می‌رسد زیرمؤلفه تزئینات با فراوانی ۱۰ بیش‌ترین ارتباط را با مد برقرار می‌کند. تزئینات که شامل عناصر ثابت و متحرک است، دامنه وسیعی را در برمی‌گیرد. نمونه‌هایی از آن را می‌توان در جملات مصاحبه‌ها یافت، به طور مثال انتخاب رنگ کابینت‌های آشپزخانه یا انتخاب دکورهای داخل خانه بر

اساس تقلید از مد روز. بعد از تزئینات، وجود حریم و تفکیک فضایی و چیدمان داخلی نیز از سوی مصاحبه‌شوندگان تا حدی مرتبط با مد دانسته می‌شود. به‌عنوان مثال در مواردی نیاز به فضای ناهارخوری به‌عنوان فضای مستقل و تفکیک‌شده تحت عامل مد شکل گرفته بود. بدین ترتیب بعد از تزئینات، زیرمؤلفه‌های وجود حریم و تفکیک فضایی و چیدمان داخلی با فراوانی ۳ و سلسله‌مراتب فضایی با فراوانی ۱ بیش‌ترین تأثیر را بر ساختار فضایی جامعه نمونه دارند.

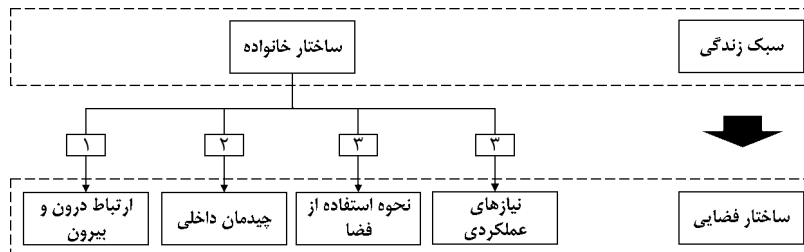
شکل ۱۱: بررسی نیازهای اعتقادی بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



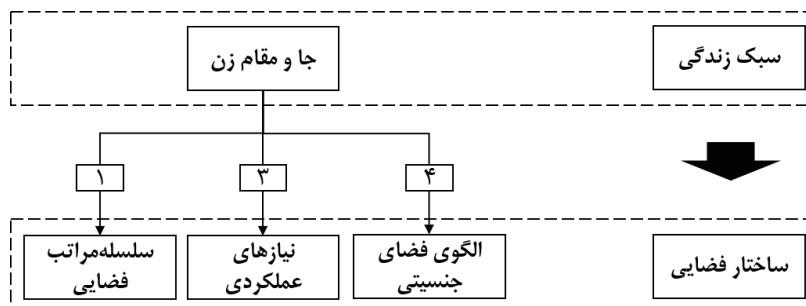
چند مورد دلیل نیاز به تفکیک فضای کار داخل آشپزخانه، راحتی و سهولت کار به هنگام حضور مهمان در خانه از سوی کاربران فضا که دارای حجاب هستند ذکر شد. بررسی مصاحبه‌ها نشان می‌دهد، در بیش‌تر موارد به فضایی با محرمانیت بیش‌تر در آشپزخانه نیاز است؛ به‌نحوی که به هنگام پخت‌وپز دید کم‌تری متوجه کاربران هنگام کار شود که البته این امر می‌تواند به الگوی جنسیتی فضا نیز مربوط باشد. باتوجه به شکل ۱۱، پس از زیرمؤلفه وجود حریم و تفکیک فضایی، به ترتیب زیرمؤلفه‌های نحوه استفاده از فضا با فراوانی ۳ و زیرمؤلفه‌های سلسله‌مراتب فضایی و تزیینات با فراوانی ۱ قرار دارند.

در مرتبه چهارم اهمیت «نیازهای اعتقادی» با فراوانی ۱۶ قرار دارد. قوی‌ترین رابطه با فراوانی ۱۲، اختصاص به زیرمؤلفه وجود حریم و تفکیک فضایی دارد. ترجیح پاسخ‌دهندگان به ایجاد محدودیت بصری مابین فضای عمومی و خصوصی خانه و عدم وجود دید مستقیم از نشیمن و پذیرایی به سمت اتاق‌خواب و فضای کار داخل آشپزخانه نمونه‌هایی از ادعاهای مذکور است. در مواردی حتی پیشنهادهایی مبنی بر ایجاد محدودیت‌های بصری از سوی کاربران فضای مسکونی مطرح شد؛ به‌عنوان مثال تلاش جهت ایجاد دیوارهای کاذب و متحرک با طرح‌های مدولار پر و خالی. در اکثریت موارد، دلیل این ترجیحات، اعتقادات مذهبی و نیاز به محرمانیت، مطرح شده است. در

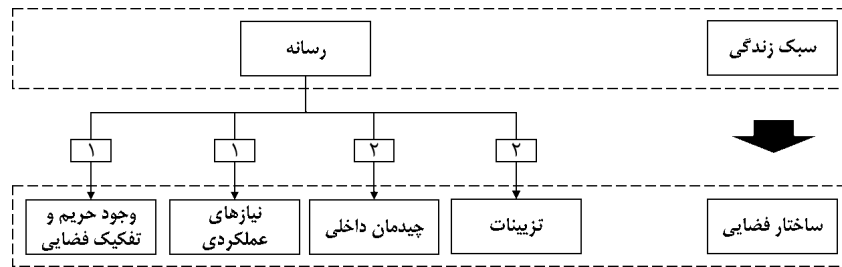
شکل ۱۲: بررسی ساختار خانواده بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



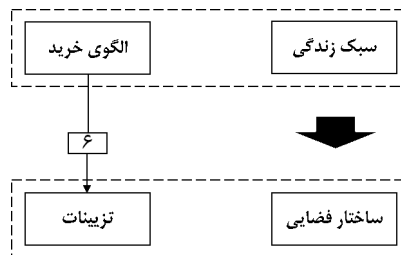
شکل ۱۳: بررسی جا و مقاوم زن بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



شکل ۱۴: بررسی رسانه بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



شکل ۱۵: بررسی الگوی خرید بر مؤلفه‌های ساختار فضایی



در نتیجه شکل مسکن و نظام اشیا خانگی بوده‌ایم. از این رو در این پژوهش برای ارزیابی مؤلفه‌های سبک زندگی بر ساختار فضایی خانه‌های جامعه نمونه از روش ترکیبی استفاده شده است. بررسی پیشینه و مبانی نظری تحقیق در گام اول مشخص کرد که مؤلفه‌هایی نظیر «روابط اجتماعی»، «نیازهای بومی و فرهنگی»، «مد»، «نیازهای اعتقادی»، «ساختار خانواده»، «جا و مقام زن»، «الگوی خرید» و «رسانه» که در تحقیقات متعدد تحت عناوین مختلف به آن‌ها اشاره شده است، از جمله مؤلفه‌های شاخص سبک زندگی است.

همچنین بررسی ساختار فضایی نمونه‌های موردی و تحلیل مصاحبه‌ها حاکی از وجود زیرمؤلفه‌هایی چون وجود «حریم و تفکیک فضایی»، «تزئینات»، «چیدمان داخلی»، «نیازهای عملکردی»، «نحوه استفاده از فضا»، «سلسله‌مراتب فضایی»، «الگوی فضای جنسیتی» و «ارتباط درون و بیرون» در ساختار فضای خانه معاصر است.

نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد «روابط اجتماعی»، «نیازهای بومی و فرهنگی» و «مد» از مؤلفه‌های سبک زندگی به ترتیب بیش‌ترین تأثیر را بر ساختار فضایی خانه‌های جامعه نمونه دارد. همچنین «وجود حریم و تفکیک فضایی»، «تزئینات» و «چیدمان داخلی» از زیر مؤلفه‌های ساختار فضایی خانه، بیش‌ترین ارتباط را با مؤلفه‌های سبک زندگی دارد.

بعد از جایگاه چهارم تأثیر نیازهای اعتقادی از مؤلفه‌های سبک زندگی بر ساختار فضایی، به ترتیب مؤلفه‌های ساختار خانواده با فراوانی ۹، جا و مقام زن با فراوانی ۸، الگوی خرید و رسانه با فراوانی ۶ قرار دارد. باتوجه به شکل ۱۴، از بررسی تأثیر ساختار خانواده بر ساختار فضایی، به ترتیب زیرمؤلفه‌های نیازهای عملکردی و نحوه استفاده از فضا با فراوانی ۳، چیدمان داخلی با فراوانی ۲ و ارتباط درون و بیرون با فراوانی ۱ قرار دارد. با توجه به شکل ۱۵ از بررسی جا و مقام زن بر مؤلفه‌های ساختار فضایی، به ترتیب زیرمؤلفه الگوی فضای جنسیتی با فراوانی ۴ و نیازهای عملکردی با فراوانی ۳ و سلسله‌مراتب فضایی با فراوانی ۱ قرار دارد. همچنین طبق شکل ۱۴، از بررسی رسانه بر زیرمؤلفه‌های ساختار فضایی، به ترتیب تزئینات و چیدمان داخلی با فراوانی ۲ و زیرمؤلفه‌های نیازهای عملکردی و وجود حریم و تفکیک فضایی با فراوانی ۱ قرار دارد. در نهایت در بررسی الگوی خرید بر ساختار فضایی، زیرمؤلفه تزئینات با فراوانی ۶ تأثیرگذار است.

۵. نتیجه‌گیری

در جامعه امروز ایران و مسکن معاصر، پژوهش درباره سبک زندگی و نقش آن در شکل‌دهی به مسکن از اهمیت علمی و اجتماعی خاصی برخوردار است. چنان‌که به نظر می‌رسد در چند دهه اخیر با سرعت در تغییر سبک زندگی جامعه، شاهد دگرگونی در رفتار، عادات و عقاید و

تشکر و قدردانی

این مقاله هیچ حامی مالی و معنوی نداشته است.

تعارض منافع

این مقاله فاقد هرگونه تعارض منافی است.

تاییدیه اخلاقی

نویسندگان متعهد می‌شوند که کلیه اصول اخلاقی انتشار اثر علمی را براساس اصول اخلاقی COPE رعایت کرده‌اند و در صورت احراز هر یک از موارد تخطی از اصول اخلاقی، حتی پس از انتشار مقاله، حق حذف مقاله و پیگیری مورد را به مجله می‌دهند.

درصد مشارکت

نویسندگان اعلام می‌دارند به‌طور مستقیم در مراحل انجام پژوهش و نگارش مقاله مشارکت فعال داشته‌اند.


پی‌نوشت

1. Distinction
2. Max Weber
3. Georg Simmel

فهرست منابع

- Abazari, Yoosef, and Hasan Chavoshiyan. 2002. Az Tabaghe-ye Ejtemaei ta Sabk-e Zendegi (Rooykardhaye Novin dar Tahlil Jame-e Shenakhti-ye Hoviat-e Ejtemaei). *Journal of Social Sciences Letter* 20(0): 3-27. https://jnoe.ut.ac.ir/article_10507.html. [in Persian]
- Aghasi, Maryam, and Asghar Dadkhah. 2018. Correlation between Lifestyle Components with General Health in Family. *Islamic life style with a focus on health* 2(2): 99-104. https://www.islamiilife.com/article_187910.html. [in Persian]
- Alalhesabi, Mehran, and Naeimeh Korrani. 2013. Avamel-e Tasirgozar bar Tahavvol Maskan az Gozashte ta Ayan-deh. *Housing and Rural Enviroment* 32(14): 19-36. <https://jhre.ir/article-1-226-fa.html>. [in Persian]
- Alipour, Robabe, Amir Saeid Mahmoodi, and Azadeh Aghalatif. 2020. A survey on Relationship between Factors Affecting Lifestyle and the Body of Contemporary Home in Mashhad. *Journal of Architectural Thought* 4(8): 69-84. doi: [10.30479/at.2020.11077.1253](https://at.journals.ikiu.ac.ir/article_2018.html). https://at.journals.ikiu.ac.ir/article_2018.html. [in Persian]
- Anabestani, Ali Akbar, Sadighe Behzadi, and Elahe Anzaee. 2018. Evaluate the effectiveness of rural housing model of rural lifestyle in Neka County. *Geographical Planning of Space* 8(27): 35-52. https://gps.gu.ac.ir/article_65968.html. [in Persian]
- Asefi, Maziar, and Elnaz Imani. 2016. Redefining Design Patterns of Islamic Desirable Contemporary Housing through Qualitative Evaluation of Traditional Homes. *Journal of Researches in Islamic Architecture* 4(2): 56-73. <https://jria.iuSt.ac.ir/article-1-486-fa.html>. [in Persian]
- Azkia, Mostafa, and Sakineh Hosseini Roodbaraki. 2009. Barresi Taghiirat-e Sabk-e Zendegi dar Jaameeh-ye Roostayi-ye Iran. *Journal of Contemporary Sociology* 1(3): 57-80. https://journals.srbiau.ac.ir/article_1805.html. [in Persian]
- Bilabari, Simin, and Fariba Alborzi. 2016. A Study of the Strategies for Improving the Architectural Spaces of Schools with Consideration of Student Points of View Based on Their Paintings (Case Study: Elementary Schools in Bandar Anzali). *Journal of Iranian Architecture & Urbanism(JIAU)* 7(1): 41-57. doi: [10.30475/isau.2017.62016](https://www.isau.ir/article_62016.html). https://www.isau.ir/article_62016.html. [in Persian]
- Bocoock, Robert. 2002. *Consumption. Translate: Khosrow Saboori*. Tehraan: Nashr va Pajhoohesh Shiraazeh. [in Persian]
- Bourdieu, Pierre. 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Translated by Hasan Chavoshian. Tehran: Nashr-e Sales. [in Persian]
- Capman, Dennis. 1955. *Home and Social Status*. London: R.KP.
- Chapin, Stuart. 1935. *Contemporary American Instituios*. New York: Harper and Bros.
- Dolani, Abbas, and Najla Hariri, and Hafez Mohammad Hassanzadeh, and Ali Valinejadi. 2012. A Review of Qualitative Research and Current Data Analysis Software. *Journal of Health Administration* 15(47): 77-90. <https://jha.iuums.ac.ir/article-1-1083-fa.html>. [in Persian]
- Ebrahimi, Gholamreza, Hossein Soltanzadeh, and Ghazal Keramati. 2017. The Reflection of the West Culture in the Life Style and the Architecture of the Houses in the Late Qajar Dynasty in Hamadan. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar* 14(47): 29-38. https://www.bagh-sj.com/article_45082.html. [in Persian]
- Fazeli, Nematollah. 2006. Moghavemat-e Farhangi dar barabar-e Noavariha va Fannavariha-ye Taze dar Iran. *Roshd-e Amoozesh Oloom-e Ejtemaei* 36(11): 4-11. <https://www.sid.ir/paper/433901/fa>. [in Persian]
- Giddens, Anthony. 2008. *Sociology*. Translated by Manouchehr Saboori. Tehran: Ney. [in Persian]
- Hamidi, Nafiseh, and Faraji, Mehdi. 2008. Lifestyle and Women's Clothing in Tehran. *Cultural Research* 1(1): 65-92. doi: [10.7508/jicr.2008.01.003](https://www.jicr.ir/article_70.html). https://www.jicr.ir/article_70.html. [in Persian]
- Jabbaran, Mohammadreza. 2017. Conceptual Analysis of lifestyle. *Qabasat* 20(75): 173-187. https://qabasat.iict.ac.ir/article_17771.html. [in Persian]
- Khademiyan, Talieh. 2017. *Sabk-e Zendegi va Masraf-e Farhangi*. Tehraan: Jahan Ketab. [in Persian]
- Mahdavi Kani, Mohammad Saeed. 2008. The Concept of Lifestyle and its Scope in Social Sciences. *Cultural Research* 1(1): 199-230. https://www.jicr.ir/article_75.html. [in Persian]
- Mehri, Soodabe, Jamalaldin Soheili, and Hossein Zabihi. 2021. Investigating the Effect of Lifestyle on the Spatial Relations of Qajar Era Aristocratic Houses in Mazandaran. *The Monthly Scientific Journal of Bagh-e Nazar* 17(93): 51-66. doi: [10.22034/bagh.2020.224944.4501](https://www.bagh-sj.com/article_126477.html). https://www.bagh-sj.com/article_126477.html. [in Persian]
- Mortaz Hejri, Mohammad, Abbas Yazdanfar, and Bagher Hosseini. 2022. The Interrelationship of Lifestyle Patterns and Spatial Organization of Houses Case Study: Rasht Residential Buildings (from the Qajar Period to the Present). *Journal of Iranian Architecture Studies* 10(19): 193-213. https://jias.kashanu.ac.ir/article_111870.html. [in Persian]
- Namian, Parisa, Mohammad Parva, and Hadi Keshmiri. 2021. Investigating the Impact of Lifestyle on Contemporary Residential Design in Shiraz. *Islamic life style with a focus on health* 5(5): 130-136. <https://www.islamiilife.com>.

- com/article_187922.html. [in Persian]
- Niazi, Mohsen, and Karkonannasrabadi. 2013. A Study of the Relationship Between Religiousness and Lifestyle: A Case Study of the Residents of Kashan City in 2011. *Social Development & Welfare Planning* 4(16): 173-213. doi: [10.22054/qjsd.2013.844](https://doi.org/10.22054/qjsd.2013.844). https://qjsd.atu.ac.ir/article_844.html. [in Persian]
 - Plasker, E. 2007. *The 100-Year lifestyle*. Adams Media, an F+W a. publications company. U.S.A.
 - Rahmat Abadi, Elham, and Aghabakhshi, Habiballah. 2006. Lifestyle and Social Identity (The Emphasis on Youth). *Social Welfare Quarterly* 5(20): 235-256. https://refahj.uswr.ac.ir/browse.php?a_code=A-10-1-310&slc_lang=fa&sid=1. [in Persian]
 - Rapoport, Amos. 1969. *House Form and Culture*. United State of America, University of Wisconsin Milwaukee.
 - Roštami, Ehsan, and Marjan Ardashirzadeh. 2013. Negahi be Nazari-ye haye Sabke Zendegi. *Journal of lifestyle studies* 2(3): 9-31. [in Persian]
 - Sharifi, Ahmad Hossin. 2012. *Hamisheh Bahar; Akhlagh va Sabk Zendegi-ye Esлами*. Ghom: Nahad Namayandegi magham moa'zam Rahbari dar Daneshgah ha. Daftar-e Nashr Maaref. [in Persian]
 - Shašti, Shima, and Mohammad Mansour Falamaki. 2014. Relation Between Iranian Life Style & Housing Form (Based on the Short-Term Society & Geostrategic and Geopolitical Theory of Iranian Society Theories. *Interdisciplinary Studies in the Humanities* 6(3): 117-137. doi: [10.7508/isih.2014.23.005](https://doi.org/10.7508/isih.2014.23.005). https://www.isih.ir/article_168.html. [in Persian]
 - Sobel, Michael E. 1983. Lifestyle Expenditures in Contemporary America: Relations Between Stratification and Culture. *American Behavioral Scientist* 26(4): 521-533.
 - Weber, Max. 1968. *Economy and Society*. Bedminister Press.
 - Yaghoobi, Ali, Amin Kanani, and Raziye Yahyapour. 2020. A Study on the Relationship between Lifestyle and Attitude towards Uncontested Divorce among Citizens of Rasht City. *Sociology of Social Institutions* 6(14): 121-148. doi: [10.22080/ssi.2020.15867.1564](https://doi.org/10.22080/ssi.2020.15867.1564). https://ssi.journals.umz.ac.ir/article_2539.html. [in Persian]
 - Yazdanfar, Abbas, and Fahim Faryabi. 2021. Life Style Effect on Housing Spatial Organization (Case Study: Kerman). *Journal of Architecture in Hot and Dry Climate* 8(12): 197-221. doi: [10.29252/ahdc.2021.14049.1352](https://doi.org/10.29252/ahdc.2021.14049.1352). https://smb.yazd.ac.ir/article_2133.html. [in Persian]

<p style="text-align: center;">نحوه ارجاع به این مقاله</p> <p>ایازی، رعنا، مریم ارمغان، و شیدا خوانساری. ۱۴۰۳. ارزیابی تأثیر مؤلفه‌های سبک زندگی بر ساختار فضایی خانه معاصر، مورد مطالعاتی: شهر قزوین. <i>نشریه معماری و شهرسازی آرمان‌شهر</i> ۱۷(۴۷): ۵۷-۷۲.</p> <p>DOI: 10.22034/AAUD.2024.357193.2704 URL: https://www.armanshahrjournal.com/article_201703.html</p>	
<p>COPYRIGHTS</p> <p>Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted to the Armanshahr Architecture & Urban Development Journal. This is an open- access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License.</p> <p>http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/</p>	